

Freddy De Pauw

Thailands generaler åtrår tystnaden

I Thailand härskar idag, till skillnad för ett år sedan, lugn. Då, i slutet på 2013, var landet upp och ner vänt. De “gula” och de “röda” bekämpade varandra massivt på gatorna. Framtiden tycktes oviss. Överbefälhavaren Prayuth Chan-o-cha bedyrade dock den 29 november att armén var hela folkets och skulle inte ingripa. Men den 22 maj var han landets ledare efter en militärkupp. Den 19:de i ordningen i kungadömet. Generalerna slår brutalt ner den minsta protest. Och de tidigare “neutrala” militärerna genomför nu de “gula” ledarnas devis “Vi kan inte tillåta att folket beslutar bara så där”. Folket hade ju envisat sig med att rösta felaktigt “rött”.

Thaksin Shinwatra

2001 hade de valt Thaksin Shinwatra. Han var visserligen en rik affärsman som gjort sig en förmögenhet inom telekommunikation men ... han hade ett program för hur landsbygden skulle utvecklas och det gick på tvärs med vad kungahovet, affärsmännen och de affärsdrivande generalerna såg som förnuftigt. Det “normala” var att nästan alla offentliga investeringar satsades på huvudstaden Bangkok. Vad värre var att Shinwatra omsatte sina vallöften, vilket gjorde honom mäkta populär utanför huvudstaden men naturligtvis otroligt hatad av den kungliga eliten och kretsarna som är avhängiga av den.

Thaksins politik och hans enorma popularitet var för storgodsägarna och de besuttna affärsmännen en gnagande oro. De såg sina privilegier hotade. 2006, fem år efter Thaksins valseger, grep militären med kungens, en av världens rikaste, Bhumbol Adulyadejs sedvanliga välsignelse för att slutgiltigt undanröja orosmakaren. Thaksin dömdes för korruption och flydde till utlandet. Men protesterna stillades inte. Motståndet ökade på landsbygden och senare även i huvudstaden Bangkok till en “röda skjortornas” rörelse.

I valet 2011 vann Thaksin Shinwatra på nytt en jordskredsseger. Det var inte i eget namn och person, han kunde inte komma tillbaka till Thailand, utan genom sin syster Yingluck Shinwatra. Hon fortsatte broderns politik. 2013 demonstrerade de “gula”, som är kungadömet färg, massivt på gatorna. Inte för att demokratin skulle utvidgas, även om deras viktigaste s.k. parti kallar sig demokratiskt, utan med kravet på att demokratin måste avskaffas.

Statskuppen och efter

Så sent som den 28 februari, tre månader innan statskuppen, kallade överbefälhavaren Prayuth en militärmakt som grundlagsoförenligt. I april sa han att ett militärt ingrepp skulle göra allt bara värre. Och när han den 19 maj kungjorde att krigslagar rådde sa han att detta inte ska ses som förberedelse för en statskupp, som sen kom den 22 maj.

De “röda” ledarna sattes i fängelse och ett “Nationellt råd för fred och ordning” stiftades som ska verka fram till ett nytt riksdagsval. I juni sa juntan att deras mål är att åter göra landet lyckligt. Och vem kan veta det bättre än generalerna och de rika, deras oro är nu borta.

En ny riksdag har kommit till stånd. Det är en som passar kungahovet och generalerna. 115 av de 200 ledamöterna är generaler, resterande 85 är “gula” vänner. Det har utlovats val med att en behörig del av ledamöterna ska förbehållas de för landet ansvariga, som vet vad som är bäst. Med detta har tanken hos Suthep Thaugsuban realiserats. Han var tidigare ledare för det “Demokratiska Partiet” och la i fjol fram förslaget om en riksförsamling som skulle företräda de viktigaste intressegrupperna. Thaugsuban har erfarenhet. Han har inte endast tidigare varit vice-statsminister, han anklagas som ansvarig för 92 människors död då en “röd” demonstration slogs ned.

Lagen mot kungaskändning

Generalerna styr landet med järnhand. De har till sitt förfogande krigslagerna men dessutom lagen om att kungen inte får skändas dvs han får inte vanäras, bringas skam men dessutom inte heller åsamkas skamkänsla. Lagen är således mycket vid och godtycklig. Straffsatsen är 3 till 15 år.

Kungen och hans hov är tabubelagda från varje minsta kritik eller tvivel. Årligen satsas det enorma summor på kulten kring honom, något som ställer Nordkoreas ledare i skuggan. Ett av de "rödast" brott var att de bröt denna tabu. Myten om att 100 procent av Thailands befolkning älskar kungen är så grundläggande att det inte får göras några opinionspejlingar. Varje månad döms dock människor för att de yppat kritik mot kungadömet. Den som t.ex. offentligen eller på Facebook visar tre fingrar, som är protesten mot den kungliga diktaturen, slängs i fängelse. Böcker som antyder den minsta kritik bränns obönhörligen.

Uppröjning i polisträsket?

Nu är det inte kritiken mot kungahuset utifrån som visat sig vara det farliga utan kungahusmedlemmarna själva. Det pågår en korruptionsskandal där en generallöjtnant Pongpat Chayapan och chef för polisens Högsta undersökningsbyrå tillsammans med två andra ställs som huvudanklagade för att ha mottagit 200 miljoner euro i muta. Problemet för generalerna är att Pongpat är farbror till kronprins Vajiralongkorns hustru prinsessan Sriram. Kronprinsen har lovat regeringen att hustrun och hennes släktingar ska fråntas alla kungliga titlar, vilket skett. Men är det tillräckligt? Pongpat är utan tvivel korrupt. Men att döma honom och rensa upp en del i det ökänt korrupta polisväsendet torde inte hjälpa kungahuset och generalerna fullt ut. Rättegångar mot korruption är i Thailand mestadels rena uppgörelser mot personer utan större betydelse. Nu riktas sökarljuset mot stats- och samhällstoppen.

Det strular till sig i det kungliga. Kronprinsen har låtit förstå att han inte är vidare populär bland de berörda. Han försökte tidigare få till stånd en förlikning med de "rödast" Thaksin. Försöket var inte gripet ur luften. Thaksin tillhör eliten, även om han ses som en 'parvenu'. För Thaksins masspopularitet, som är i tilltagande, kan vara ett skydd för de mäktiga mot en kommande folkvrede.

Turisters reseråd

Sedan statskuppen den 22 maj 2014 styrs Thailand de facto av militären. Krigslagar gäller och demonstrationer är förbjudna. Icke desto mindre sker det demonstrationer av olika slag och våldet ligger nära till hands. Resebyråerna i väst brukar råda "Lyssna på nyheterna och följ de instruktioner som de lokala myndigheterna ger". Men turister, även om de reser utanför turistparadisen, har inget skäl till oro. Ordning härskar i Thailand. En turist märker inget av missnöjet som pyr i befolkningen. I makt av krigslagarna har alla demokratiska rättigheter och friheter inklusive församlingsfrihet försvunnit. Så sammankomster som rörde markfrågor, skogsskydd, energi och skatter etc, etc är förbjudna. Pressen har munkavle.

Krigslagarna ska gälla så länge det är nödvändigt sa överbefälhavaren, statsministern, generalen Prayuhth den 21 november och han tillade "Fråga mej inte nu om demokrati och val, tiden är inte mogen för det". Och i det demokratiska Väst hör vi inget om något behov av sanktioner. Här gäller "business as usual";

Rood (Bryssel). Den 18 december 2014. Översättning Per-Erik Wentus.